

کنفرانس بین المللی پیشرفت های نوین در مهندسی عمران The International Conference on Recent Progresses in Civil Engineering

۲۴-۲۵ آبان ۱۳۹۶ - دانشگاه شمال-آمل
15-16 November 2017, Shomal University, Amol, Iran

بررسی عوامل افزایش هزینه‌ها در پروژه‌های عمرانی کشور از دیدگاه جامعه آماری پژوهش

محمد حسین مویدی بنان^۱، دکتر علیرضا نوایی^۲، دکتر علیرضا لهراسبی^۲

۱- کارشناس ارشد عمران - مدیریت ساخت و پروژه - دانشگاه آزاد واحد بروجرد

۲- عضو هیات علمی دانشگاه آزاد واحد بروجرد

mohammadhoseinmoayed@gmail.com

خلاصه

مهندسی ارزش عبارت است از به کارگیری سیستماتیک روش‌های خلاقانه مبتنی بر کار گروهی که هدف از آن شناسایی و حذف هزینه‌های غیرضروری و افزایش کیفیت و کارایی محصول یا خدمت در طول عمر آن است. بکارگیری مهندسی ارزش در مدیریت پروژه‌های شهری با توجه به پیچیدگی روند اجرای پروژه‌ها می‌تواند به ابزار بی‌بدیلی جهت شناسایی و حذف هر آیتی که موجب تحمیل هزینه‌های غیرضروری و اتلاف زمان می‌شود باشد بدون اینکه آسیبی به کارکردهای اساسی پروژه وارد شود. افزایش هزینه‌ها در هر پروژه دلایل مختلفی می‌تواند داشته باشد، اما ابتدا باید به ساختار سازمانی پروژه اشاره کرد؛ یعنی اگر ساختاری نامناسب برای اجرای پروژه طراحی بشود، می‌تواند منجر به افزایش هزینه، کاهش کیفیت و افزایش زمان شود که این سه به هم مرتبط هستند؛ زیرا افزایش زمان و کاهش کیفیت، معمولاً منجر به افزایش هزینه می‌شود. همان‌طوری که در این مقاله نشان داده می‌شود از دیدگاه جامعه آماری پژوهش مهم‌ترین عامل افزایش هزینه‌ها در پروژه‌های عمرانی کشور، عدم شناخت کارکردهای مختلف و اصلی پروژه و نبود واحد مهندسی ارزش و مدیریت دانش در فرایندهای مختلف اجرای پروژه است.

کلمات کلیدی: مهندسی ارزش، مدیریت دانش، مدیریت پروژه‌های شهری، افزایش هزینه

۱- مقدمه:

طرح عمرانی مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که براساس مطالعات توجیهی فنی و اقتصادی و اجتماعی، در یک موقعیت جغرافیایی معلوم و در یک دوره زمانی از قبل تعیین شده با اعتبار معین، برای اجرای یک قسمت مشخص از فعالیت‌های یک بخش اقتصادی در قالب یک برنامه عمرانی، به مرحله اجرا در می‌آید؛ نیز مستقیماً به وسیله کارفرمای دولتی برنامه ریزی شده و کلیه مراحل طراحی و ساخت آن توسط وی پی‌گیری می‌شود. پروژه عمرانی مجموعه عملیات، خدمات طراحی و ساخت تمام یا قسمتی از یک طرح عمرانی به صورت واحدی مستقل یا قابل بهره‌برداری از آن طرح به پروژه تفکیک می‌گردد و از نظر ساخت در قالب یک یا چند قرارداد به مرحله اجرا گذاشته می‌شود. منظور از پروژه در این تحقیق آن دسته از پروژه‌های عمرانی - ملی (احداث تسهیلات) است که اصطلاحاً در ردیف پروژه‌های اجرایی قرار می‌گیرد و منظور از اصطلاح واژه پروژه در هر کجای این تحقیق لحاظ چنین مفهومی است. پروژه‌های عمرانی در ایران طبق تعریف سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور عبارت‌اند از مجموعه پروژه‌هایی که بر مبنای مطالعات جامع توسعه کلان در برنامه‌های توسعه اجتماعی و اقتصادی کشور منظور و برنامه‌ریزی و بودجه آن در بودجه‌های سالانه کشور تعیین و تأمین اعتبار می‌شوند و با تخصیص اعتبار و نظارت سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی به مرحله اجرا در می‌آیند (ظریف حسینیان و نوری، ۱۳۸۷: ۳-۲). با نگاهی گذرا به خصوصیات اجرای یک پروژه همچون پیچیدگی بالا، تعدد ذینفعان، هزینه و زمان زیاد،

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد عمران

^۲ عضو هیئت علمی